

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló”, a vobis institutum ad catholicorum partium promotum promovenda, id equidem probamus libenter. (Az újsálatok katolikusok törökvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc 6-án.

Előfizetési árak:
 Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
 Egyes szám ára 5 kr.

Főszerkesztő és lap tulajdonos:
 Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség: Bástya-utca 9.
 Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

A vármegye ügyei.

Sz.-Fejérvár, feb. 7.

Aggodalommal néztünk Fejérmegye törvényhatóságának tegnapi lefolyt közgyűlése elé, melynek tárgysorozatában ott disztinguált Vaduay Andor megyéjének, Csongrádnak hírhedt határozata, illetve átirata is. Az egyházpolitikai mozgalmak idejében láttunk oly dolgokat a megyei zsoldasztal körül, hogy indokolt volt aggodásunk a fölött: hát ha nálunk is világra jő a csongrádihoz hasonló szörnyszülött, hátha Fejérmegye is elköveti azt a szégyenteljes cselekedetet, hogy bizalmat szavaz Bánffy-nak, s lehordja a hazafias küzdelemben verejtékező ellenzékét?!

A veszedelem szerencsésen elvonult fejünk fölött, nem kell pirinunk, szégyenkezünk. Maga a főispán állt elébe a készsülődő fürgetegnek — mert bizony hogy készülőben volt, — s egy szerencsés nyomással a kormányával más iránt adott a zivatar felé tartó hajónak, amely aztán megmaradt a nyugott vizen.

A helyzet megdőböntő ugyan, de még sem volna időszerű most bármilyen irányban állást foglalni, — mondá a főispán s ezzel lekerült a napirendről a csongrádi csábítás.

Toldi Miklós.

— A „Fejérmegyei Napló” tárczája. —

I.

A becsületesebb neve tulajdonképpen Kovács Gábor volt, hanem azért mindenki így hívta: Toldi Miklós.

Hatalmas válla, izmos karu kölkök volt, igazi Cyclops-ivadék, úgy, hogy az ember szinte odaképzelt a széles homlokka közepére egy óriási szemet. Az öszibarack magját ketté tudta roppantani az ujjával s mikor egy orra körül szemtelenkedő legyet akart egyszer agyonütni, a nagy tülgyaasztal végighasadt az elhibázott ütés alatt.

Amilyen erős volt testileg, ép olyan vas volt az akaratereje is. Amitt ő föltet magában, azt keresztülvitte mindenáron. Nem ismert akadályt, s ha hadvezérnek kell vala lennie, egyről bizonyosan megfélekedezik: utat hagyni magának a visszavonulásra. Egy jelszava volt csak: előre, s ő belőle sohasem lett volna sóbálvány, hátrahétni nem próbált volna.

Hanem szíve olyan volt, mint egy darab vaj. Elolvadt az első meleg szóra, amely megtáplálta az utat ahhoz a kis huszarábhoz. A mellett, mint minden óriás, hihetetlenül naiv volt. Összes keserű tapasztalatait annak köszönhette, hogy szertelen bizalommal viselkedett az emberek jóságára iránt, s mindenkinek hitt, mindenben megbízott.

Ennek a jó szívének köszönhette Toldi Miklós, hogy dacára robusztus erejének, tovább maradt gyerek, mint akármelyik csenevész diák társa. Mások már az iskola padjait telefaragták az ideál nevével, az ő keze pedig csak akkor remegett

Hát így is jól van. A fő az, hogy nem esett rajtuk szegényfolt. Tudunk ugyan vármegyét, a mely igenis időszerűnek látta megszólalni, de nem Bánffy dicsőítésére, hanem az ellenzék buzdítására. Nyestfőrel azonban nálunk szó sem lehet s így örülnünk kell már annak is, hogy sikerült kikerülnünk a sarat.

A közgyűlés különben rendkívül népes volt s a tanácskozás eléggé élénk. A tárgyalások lefolyásáról ezekben számolunk be.

Báró Fűth Pál főispán megnyitván az ülést, üdvözlö a bizottsági tagokat, a kik nagy számban voltak jelen a gyűlésteremben. Majd megemlékezik a lelkes mozgalomról, mely a jégkárosultak istápolása tárgyában *Messlenyi Lajos* képviselő kezdeményezésére a dunántúli országgyűlési képviselők közt annak idejében megindult s oly szép eredményre vezetett, hogy a fejérmegyei károsultak k 5000 forint jutott a begyűlt adományokból. A főispán ebből kifolyólag indítványozza, hogy a nemes akció kezdeményezőjének *Messlenyi Lajos* Gyulának s a bizottság minden tagjának jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék filantropikus munkálkodásaiért. Az indítvány természetesen lelkes éljenzés között egyhangulag elfogadták.

Következett a napirend, a melynek nem

meg először egy név leírásánál, mikor a mérnöki diplomáját megmutatta az édes anyjának. Az igaz, hogy még elég fiatal volt akkor is.

Toldi Miklós életében eddig minden olyan nagyszerűen ment. Roppant egyszerű dolog volt az is, hogy beleszeretett a Németh tisztartó ur egyetlen leányába, a Lalikába. Csüdes nyári este, csillagos ég, meg azok a szeliden átirándos kék szemek s Toldi Miklós uram meg volt fogva, le volt győzve.

Hanem ez a vereség győzelem, vagy ha jobban tetszik, győzedelmes vereség, válaszutra juttatta szegény jó Toldi Miklós.

Mikor a diploma a tarsolyába került, még mielőtt látta volna az anyja s még mielőtt ő látta volna Lalikát, számadást csinált magával egyedül s kisütötte, hogy neki tulajdonképen még sokat kell tanulnia. El is határozta szépen, hogy világgá megy s három évig vissza se tekint a leveles kis kapu s zöld zsálus, sárga kis ház felé.

Az anyja persze nem tudta ezt, mikor először kimondta a marasztaló szót:

— Ugy, ugy fiam! — most már te leszel ur a háznál! Vedd el a Lalikát, ha szereted, csak aztán hagyj a szivedben nekem is egy zugot, a hol békességben meghúzódhatom.

A lány se tudta, mikor megfogadta azon a nyári estén:

— Magáé leszek Gábor, mindig a magáé, csakis a magáé!

Toldi Miklós azt felelte nekik:

— Ej, ha olyan nagyon szeretnek, várjanak rám egy kicsit! Még egy kis utam volna a világ körül, megnézném, ha csakugyan gömbölyű-e? Ha igen, akkor ugy is ide jutok

kevesebb, mint 132 pontja várt törvényhatósági helybenhagyásra s egyéb módon leendő elintézésre.

Heilyen hagyták elsősorban dr. *Schlammadinger* Jenőnek a közigazgatási bizottságba tiszti főügyési helyettesnek történet megválasztását s utóbb tudomásul vették az alispán jelentését a közigazgatási állapotról, mely jelentés adatait a közigazgatási bizottság legutolsó ülése alkalmából már ismertettük.

Az alispán betérjeszti ezután a múlt évi október, november és december havi pénztárvizsgálat jegyzőkönyvét, továbbá jelenti, hogy a dunapenteleji marharakodó állomáshoz szakértőül *Csizmazia József*, a szentgotthaihoz *Csengeri György*, a bicskeihez *László Ferencz*, a csalaihoz s pátkaihoz *Takács Miksa* állatorvosok rendeltettek ki. Tudomásul vétették.

A székesfejvári pénzügyigazgatóság megkereste a törvényhatóságot, hogy az egyesülő felszólamlási bizottságba egy rendes és egy póttagot küldjön ki. A közgyűlés megválasztja rendes tagnak *Kenessey Gyulát*, póttagnak *Grünfeld Jakabot*.

Bars vármegye s Hódmezővásárhely közönsége az anarkisták ellen hozandó szigorú törvények tárgyában az országgyűléshez intézett feliratát megküldte Fejérmegyének is. Pártolólóg tudomásul vétetik.

Csongrádmegye, Pécs város, Temesmegye s Mosonvármegye át teszi az országgyűlés

vissza, ha pedig nem, — még azt is megteszem a maguk kedvéért, hogy visszafordulok!

Aztán már hiába volt minden marasztalás, hiába a sirás, Toldi Miklós kimondta, hogy megy és — elment.

II.

Párisban járt, mikor megállotta, hogy a Lalika asszony lett. Azt is megtudta mindjárt, hogy sirva ment a templomba, sirva jött ki onnan s azóta is mindig sir.

Az első hír ugy érte, mint valami nehéz pörölveszapás, a második hír kissé megvigasztalta. Elvégre is nem lehet mindenki olyan erős, mint ő! Gyöngye volt a lány, ennyi az egész! Az apja odaeröltette az ispanjához, a lány engedett, de sirva s ez a sirás azt jelenti, hogy a szívének semmi köze ahhoz a szent esküvéshez, a mit ajkára erőltettek az oltár előtt.

Toldi Miklós kibeverte a csapást. Megrázta magát s csak annyit mondott:

— Mégis az enyém lesz! Ha a lány nem, hát az asszony!

Haza pedig megüzente, hogy mihelyt elvégi az utját, visszamegy a jussáért. Addig Lalika csak tűrjön, csak várjon.

Mikor ezt a hírt megvitték valahogy a fényes-pusztai ispanházba, Kertely Pistát kirtörte a rázós nyavalya.

III.

Órizte is attól fogva a háza tájékát, meg a feleségét jobban, mint a hétféjú sárkány a kakaslábon forgó várat és elátkozott királykisasszonyát.

Még a levegőt is szerette volna elzárni az elől a bánatos, halvány asszony elől, a

nyugodt és normális tárgyalási rendjének helyreállítása és jövőre való biztosítása tárgyában hozott bírhebt határozatát, azzal a kérelemmel, hogy Fejérmegye törvényhatósága is hasonló határozatot hozzon.

Csendes móráljás hangzott föl a teremben, amint szönyegre került ez a mérges kérdés. Majd zivatart jelentő néma csend lett, az uralkodó, amidőn hirtelen megszólalt a főispán s a jelen voltak feszült érdeklődése mellett elmondta körülbelül a következőket:

Elvitázhatatlan joga az a törvényhatóságoknak, hogy véleményt, nyilváníthatnak s állást foglalhatnak országos ügyekben is. Mert szükséges az, hogy amikor országos érdekekről van szó, egyes törvényhatóságok foglalkozzanak azokkal s mintegy irányt mutassanak, a melyet követni helyes. E jogukat a törvényhatóságoknak különösen oly időkben kell gyakorolni, amikor kockázta vannak vetve az ország, a nemzet összes érdekei, amikor a helyzet válságba került. A mai helyzet eléggé válságos. Az állam jövedelmei elköltetnek fülhatalmazás nélkül, közgazdasági érdekeink teljes pangásban vannak, s a haderő nem egészíthető ki az újonczjutalékkal, mert azt még nem adta meg az országgyűlés. Az ilyen állapot az ország sülyedését jelenti.

Mindezek dacára a főispán nem tartja helyesnek, jobban mondva időszerűnek, hogy a vármegye törvényhatósága a kérdéssel foglalkozt. Az országgyűlés párt árnyalatai között békétárgyalások folynak s ilyenkor éppen nem volna időszerű, hogy a megye közönsége bármily irányban véleményt nyilvánítana s állást foglalna. Ez okból indítványozza, hogy ez a kérdés vételessé le a napirendről s egyáltalán ne kerüljön tárgyalás alá.

Általános helyeslés kísérte a főispán eme indítványát, amelynek elfogadása után egyszerűen eltűnt a nyomasztó hangulat s a közgyűlés fölött kiderült az ég. Pedig néhány percczel előbb ugyancsak veszes felhők mu-

kinek a mézeshetek összes gyönyörűsége a titokban élvezett sirdogálás volt.

Ehhez akkor is, aztán is elég ideje jutott. A puszta közepén, virágos kis kertjében, meg a csipkefüggönyös szobákban sokszor magába felejtette az ispan ur a buslakodó gilicét, s a fakadó rózsák, meg hónapos szegfűk társaságában eleget gondolhatott Toldi Miklósról, akit várt, várt hűséges szívvel, epedő bizalommal.

De hát régi dolog, hogy a legnehezebb mesterség a várakozás és legrövidebb élete van a türelemnek. Aztán meg bajos is bele nem unni az unalomba, s meg nem alkudni a körülményekkel, hogy a lassan eltűnő percek közé egy-egy gyorsan suhanó óra édességét belelophasuk.

Télen az ispan urnak nem volt olyan sok dolga a házon kívül, a pipáját sem szerette olyan nagyon, hogy le ne tudta volna tenni egy kis fél órára, az asszony pedig kötelességgel tartozik a férjének. Így történt aztán, hogy a szomorkodó gerlicze, kezdte megenni a bánkódást s elfelejtette várni Toldi Miklóst.

IV.

A harmadik esztendő alig múlt el egy héttel, mikor Toldi Miklós beállított a fényes-pusztai kis ispanházba.

Es ez igen természetes volt. Megmondta, hogy eljön, hát el is jött.

Künn, az augusztusi ragyogó napfényben vigan folyt a munka. Hordták a gabonát a cséplőgépekhez, vitték a tiszta búzát a magtárakba. Száz meg száz ember dolgoz keze fáradt a hangyamunkában: összegyűjteni a termést, biztosítani a jövő esztendő.

Az ispan reggel óta künn volt az emberei között. Csak alkonyat után szabad neki arra gon-

tátkoztak, amelyekben bizonyára néhány vilálm is rejtőzködött.

Mérsékelt érdeklődés mellett, nyugodtan folytak aztán tovább a tárgyalások. A közgyűlés pártolólág tudomásul veszi Boroadvármegyének az oláhczigányok vándorlásának megállítására czéljából az országgyűléshez intézett feliratát, ugyesintén Csanád vármegye ama feliratát is, hogy a mezei munkásnép a nyári hónapok alatt ne hívassék be katonai szolgálatokra s utóbb elrendeli a gyűjtést *Festetich György* grófnak Keszthelyen emelendő szobrára s a *Mensa academica* javára.

Ez utóbbi határozat azonban nem ment egészen simán. Fölszólt Vasadi *Balogh Lajos* s rosszaságának adott kifejezést a fölött, hogy vármegye, ha valamely kulturális vagy filantropikus czélra segélyt kérnek tőle, mindig elutasító határozatot hoz azzal az indokolással, hogy nincs erre nézve semmi alapja. Fejérmegye az ország legelső vármegyéi közé tartozik s így nem járja ez az örökös visszautasítás. Kérdi, miért nem iparkodik a vármegye valami alapot teremteni, hogy abból támogatni lehessen az oly nemes czélú intézményeket, mint amilyen például a mensa akademika?

Huszár alispán nyomban válaszol a felszólalónak s kijelenti, hogy a vármegyének ez idő szerint csakis pótdadó utján volna lehetséges az érintett alap megteremtése. De mert a közönség úgy is eléggé meg van terhelve pótdóval, hát ez a kérdés most egyáltalán nem jöhet számba. A jövőben, ha lehetséges lesz, majd lesz gondja a megyének arra is, hogy külön alapot teremtsen az olyan humanitárius czélokra, mint a minők érdekében a felszólaló beszélt.

A tanácskozás következő tárgya a megyei kórház ügye volt. Felolvassák a kórházépítő bizottság előterjesztését a kórházra vonatkozólag leérkezett s már jól ismert belügyminiszeri leirratot illetőleg. A bizottság javasolja, mondja ki a közgyűlés, hogy ragaszkodik a

dolnia, hogy várják odahaza, őt is csak úgy égette a nap heve, mint a legutolsó részt. Ha az egyik helyen elvégezte a dolgát, föl kapott a nyeregbe s átválogolt a másik majorságba.

Csendes volt az ispanház körül minden. A galambduczon a bubos settenkedett a purczli körül, a czicza sóvárgó szemmel hunyorított egyet-egyet rájuk a vadszülő árnyékából; a rózsák csendesben szenderegtek a délutáni hőségben s a golya fönn a piros házkéményen bóbiskolva merengett föl lábón a nádas rejtelmeiről.

Az összefogott csipke-függönyökön keresztül tompitva jutott be a nap sugar a hűvös, tágas szobába, élénk foltokat rajzolva a fehérre meszelt falra. Ispánné asszonyom ott ült az ablakban. Szőke haja lángban állott, a mint egy sugárkéve érte s tiszta arczéle halvány körvonalakban vált le a fényes fehér függönyről.

Kézi munkája fölül hajolva, gondolatainak adta át magát, midőn hirtelen föltekintet.

Az ajtó kinyílt s Toldi Miklós állott előtte. Erősen megváltozott három év alatt. Nem volt ideje borotválkozni, széles mellének majdnem felét beborította az a rengeteg szakáll, a mely férfias karakterisztikus arczát körülfolyta. Szemei szokatlan fényben ragyogtak, de tekintetében csak a viszontlátás öröme volt meg.

Néhány másodpercnyi csönd után Toldi Miklós megszólalt:

— Eljöttem érted, szedd össze a holmidat, aztán gyerrünk!

A nő csak most tért magához meglepetéséből s rémülten hallgatta a hóbortos óriást. Az pedig mosolyogva biztatta:

— Ne félj, nem lesz semmi bajod! Elraboltak tőlem, most visszaolplok, ennyi az egész.

korábbi határozatához s kéri a minisztert, hogy azt hagyja helyben s engedje meg, hogy az építési szerződések tárgyalás alapját képezhessék.

Vasadi *Balogh Lajos* a javaslat ellen szölt, de *Kenessey Gyula*, *Fialh* báró főispán s *Huszár* alispán hozzájárulása után a közgyűlés a kórházépítő bizottság előterjesztése értelmében határozott.

A tanácskozás során kimondják ezután, hogy *Károly János* nagyrértékű munkáját, Fejérmegye monografiáját könyvpiacra bocsájtják s hogy a bizományosoknak 40 %-ot adnak a könyv árából. Majd elfogadják, hogy a vaáli járás állatorvosa székhelye Bicskére helyezessék át.

Az alispán előterjeszti a rendszeresített megyei díjnokok ama folyamodását, hogy címlik a jövőben ne díjnok, hanem II-od osztályú irnok legyen. Legyetek hát másodosztályú irnokok, ha ez jobban tetszik! mondja jóakaratalag a közgyűlés s a kérelem teljesítve lőn.

Dr. *Rosenberg Lajos* és társai vasuti engedményesek segélyt kérnek a megyétől a Pápától Zirczig s onnét Moórig kiépítendő vasutjukhoz. De már ezt a kérést elutasította a törvényhatóság. A kérelem éppen nincs megindokolva s tulajdonképpen egy hisse vakmerő is. A vasutvonalból egészenben csak valami tizenegy kilométer fut majd Fejérmegye területén, hogy lehet hát erre szubvenziót kérni!

Kedvezőbb elbánásban részesült azonban *Tóth* Nándor alszámvevő kérvényét, aki az ebadó bárczák kezeléseért jutalomért folyamodott. A közgyűlés 100 frtot szavazott meg neki.

A tárgysorozat többi pontja apróbb árvaszéki ügyek, községi szorosan lokális érdekű jelentéktelen dolgokra vonatkoztak s így kilátás volt rá, hogy valamennyi minden felszólalás nélkül egyszerűen tudomásul vétetik vagy jóvá hagyatik. De ime egyszerre csak akad felszólaló, még pedig illusztris, akinek szavait meg kell hallgatni.

Te nekem ígérted magad, neki csak az apád adott el.

Toldi Miklós előtt minden egyszerű volt. Hanem az asszony már nem találta olyan egyszerűnek. Eszébe jutott a múlt, a három év előtti csöndes nyári este, a sirással telt mézes-hetek, a szomorú esztendő, aztán a másik, a melyik már kevésbé volt szomorú; eszébe jutott, hogy ő Toldi Miklóst szerette, az urat gyűlölte, aztán még valami... s ebből a zűr-zavarból sehogy sem tudott kiokosodni magának feleletet.

Toldi Miklós egészen közel ment hozzá, megfogta kezét s csöndesen maga után huzta: — Gyere elvisszlek!

Az asszony némán tett vele egy pár lépést. Az ajtónál azonban hirtelen kiszakította a kezét s odaszaladva a másik ajtóhoz, felrattotta gyorsan s bemutatott a kis virágos falu szobába, a kékselyem bélési, parányi — bölesőre.

Toldi Miklós hátratátorodott. Ez volt az első eset, hogy egy lépést tett visszafelé. Az arca elsápadt, a keze görcsösen ökölbe szorult, úgy nézte könybe lábadt szemmel elboruló tekintettel azt a csöppséget, a ki mosolyogva, diadalmasan bámult a meghátrált elleneségre. Egy kis baba legyőzött egy óriást.

Az asszony pedig ott állt kettőjük között, tele bünbánattal az egyikkel és tele szeretettel, reménységgel a másikkal szemben.

Toldi Miklós hatalmas melléből nehéz sóhaj szakadt föl, a mint halkán tördelte:

— Ezt nem tudtam!... Megcsaltál!... Hiszen te szereted azt a másikat!

Erdélyi Zoltán.

Ettyek község képviselő testülete az ot-tani római katolikus iskolaszék ama határo-zatának a jóváhagyását kéri, hogy az iskolákat 1899. évtől kezdve községi segély nélkül fogja vezetni. Vagyis más szóval az iskolaszék egy-szerűen lemond a község támogatásáról.

E tárgyhoz hozzá szót a gyűlésen Mayer Károly kanonok s arra kérte a törvényható-ságot, hogy a határozatot ne vegye tudomásul, mert az helytelen, szabálytalan s tulajdonkép-pen az iskolaszéki elnök tapintatlanságából eredt. Az iskolaszéknek a megyei püspök a felettes hatósága, aki a határozatot nem hagyta jóvá s így azt a törvényhatóság sem cselekedheti.

Kitérjedtebb szóvita után, amelyben részt vett Heinrich Lajos tiszti főügyész Huszár alispán, Mayer Károly kanonok s mások, a bizott-ság himondta, hogy az iskolaszék határozata, miután azt a püspök nem hagyta jóvá, — nem jogerős s így nem is tárgyalható. Ez okból levétetik a napirendről, de egyben kiadatik tanulmányozás céljából a tiszti főügyésznek.

Egy sereg apróbb községi ügy s szám-adás helybenhagyása s tudomásul vétele után a közgyűlés véget ért.

Széchenyi lakoma.

A legnagyobb magyar emlékezetének s zen-telt ünnepet e hó 5-én a *Nemzeti kaszinó*. Meg ülte a Széchenyi-lakomát, melynek évenkint leendő megtartását maga Széchenyi öhajította, mert „Nem halt az meg, ki honosinak emléke-zetében él.” A kaszinónak ez volt a harminc-hatodik Széchenyi-lakomája. Ránk nézve különös érdeklél is hír ez a kegyeletes ünnepség, mert ez alkalommal egyik nagyrabecsült kiválóságunk ifj. gróf Zichy János országgyűlési képviselő mondta el azt a beszédet, mely évenkint Széchenyi István emlékének dícsőítésére szolgál.

Ifju ember kezébe volt ez idén a Széchenyi serleg, de a szavak melyek ajkairól elhangot-tak, tapasztalásban, tudásban bővelkedő, haza-szeretettől lángolószívű honfi szavai voltak. Beszédet, mondani a Széchenyi-lakomán, min-dig nagy feladat, mert az egész rszág lesi a szót a szónok ajkairól, a mostani válságos na-pok meg éppen óriásivá tették ezt a vállalko-zást. Figyelmén kívül hagyni a beszédben a politikát csaknem lehetlenség; és politikai vonatkozásokkal élni most olyképpen, hogy az ünnep magasztossága, a kegyelet s a szeretet-teljes emlékezés meg ne zavartassék, szintén óri-ási nehézségekkel jár.

Zichy János gróf legyőzte a nehézségeket. Beszéde megragadó volt, gondolatai ma-gasan szárnyalók, igazságai megdönthetetlenek s hazafiai lelkesedés, mely szavaiból kiáradt, magával ragadta hallgatóit. Hazaszeretetre s az idealizmus iránt való lelkesedésre buzdított s példányképpül odaállította Széchenyi István grófot.

A kaszinó első emeleti termeiben délután öt órakor volt a lakoma, melyben részt vett főrendi világunknak nagyszámu tagja s kiváló-ságaink diszes sokasága. Az asztalfőt Zichy János gróf az ünnep szónoka foglalta el, előtte a tokaji bor.al megtöltött serleg. A harmadik fogásnál elmondta aztán a beszédét.

Mikor — ugymond — Széchenyi István e serleget a Nemzeti Kaszinónak hagyomá-nyozta, azzal a meghagyással, hogy ez az ő emlékére évenkint, itt e helyről üritessék, bi-zonyára azért tévé, hogy itt évről-évre vissza-emlékezve rá, ezzel egy időben pillantást ves-sünk hazánkra is, hogy az ő emlékével össze-

fűzve fejezzük ki itt hazafiai örömlünk, bána-tunkat, aggodalmainkat és reményeinket. Szé-chenyi honfiai lelkének jól eshetett az a tudat, hogy az ő neve a haza nevével egyidőben ki-éjtve, mindig újra és újra meg fogja nemesi-teni azoknak szívét, kik ebben a pillanatban a ő nagy emlékének áldoznak. Elöttem — ugy-mond — Széchenyi István óriási alakja ma, mint sivár korunk legnagyobb ellentéte, az eszményiség megtestesülése jelenik meg. T. uraim! Széchenyi összes államférfiu elhatáro-zásainak és cselekvéseinek rugója kétségkívül a hazaszeretet volt, az az érzés, mely minden tiszta érzelem között a legtisztább, azért, mert a legősintébb. Tiszta lelkének minden üdesé-gét, szépségét, báját oda akarta adni szegény nemzetének, azt kívánta volna, hogy mindenki ugy érezzen, mint ő, azt szerette volna, hogy a nemzet mindig megmaradjon az idealizmus-nak azon a magaslátán, melyre ő vezette fel. Széchenyi korát jellemzi az a fenséges idea-lizmus, mely arra ösztönözte a honfiut, hogy mindenét odaadja a hazának, hogy mindent föladozzon a hazáért. Ez varázsolta azt a kort, melyben Széchenyi István élt a maga szenvedéseivel, keserveivel, anyagi és erkölcsi veszteségeivel együtt nagy, gyönyörűsége-sen szép korra. Es mert Széchenyi, a nagy gon-dolkodó jól tudta, hisz érezte, hogy egy nem-zetet igazán nagygyá csak fainak tiszta esz-ményisége tehet, mert sejtette, hogy a mint enyészik a nemzetből az idealizmus, ép oly gyorsan és ép oly mélyre fog sülyedni arról a polczról, a melyre ő állította: azért járt ő elül az önzetlenség, az önfölá-dozás terén a legragyogóbb példával, ezért létesített oly intézményeket, melyek közül pél-dául a tudományos akadémiá is a legnemesebb értelemben vett nemzeti idealizmus ápolója és fejlesztője. sőt tán azért alapította meg ő magát e társadalmi kort is, a Nemzeti Kaszinót, hogy gyűjpontra, meleggyá, főtartója legyen annak az eszményiségnek, melyet drága örökség gy-a-nánt ő hagyott ennek a nemzetnek. azért léte-sítette ezt a kaszinót, hogy ha ott kint a poli-tikai és társadalmi életben zord viharok dúl-nának, ha a verengéseköl eredő gyűlölség sebeket vágna a nemzetnek testén, ha itt-ott elfajulna vagy enyészne a haza szeretet és a lelkesedést az egyéni ambíció, mint önző ér-dek pótolná, hogy akkor az a kör, ez a kaszinó is áraszsa a maga kebeléből ki a társadalomba, ki az állami életbe a hazaszeretetet, a lelke-sedést, a legtisztább idealizmus melegét, fényét és ragyogását.

Es ha van pillanat, melyben szükséges, hogy Széchenyi idealizmusának letéteményesei minden erkölcsi befolyásokkal kibassanak a hullámzó társadalomra, hát ez most van t. uraim, midőn társadalmunk nagy része az anyagi ér-dekek hajhászásába merülve és abban teljesen kifáradva, lassankint félre látszik tőlni magától azokat a nemes eszményképeket, melyekből egyedül merithetünk csak erőt második ezer-éves létünköz.

Es ez kell, hogy kétségkívül kihasson az Állami életre is, hisz alig van már idealizmus ebben a hazában, a társadalom egy nagy része az anyagelviség lejtőjére lépett. leszállt a magasból, onnan, hova Széchenyi vezette föl a nemzetet és a honnan ő megmutatta neki az ígért földjét. A nemzetnek pedig — ha élni akar — ideálokra van szüksége, mert ha a nemzetből kivész a képesség arra, hogy valódi eszményképeket teremten meg magának, ki-veszett egyuttal élet- és ellentá lási képessége is.

Azt az eszményiséget pedig, mely a nem-zet szíve mélyében még él, s mely itt-ott fel-esillámlik, mint a pászortüzek a sötét éjsza-kában: ezt az eszményiséget már régóta nem nevelik azok a tényezők, melyek a nemzet vezetésére hivatva vannak. En félve hason-lítom össze azt a magyarral, a ki ma itt él a hazá-ban, mert érzem és tudom, hogy habár ma is ugy él a hazaszeretet mindenkinek szívében, mint akkor, a nemzet egészé ma irár még sem tud ugy hinni, remélni, nem tud ugy örülni, nem tud ugy sirni és szenvedni, mint akkor, azért, mert nem tud már ugy lelkesedni sem. Vénebb lett-e ez a nemzet, a melynek szíve

nem öregedhetik meg soha? — En nem tudom. Fáradt-e az a nemzet, melyet a multban nem tudott megtörni semmi sem? ... én nem tudom! Egyet tudok csak t. uraim és ez az, hogy ha e nemzet sokáig akar élni, akkor sokáig kell tudni lelkesednie, egyet tudok csak és ez az, hogy ha e nemzet meg akarja élni a második ezeréves születése napját, újra vissza kell vinni, vissza kell varázsolnia ősi tiszta idealizmusát.

A szónok azzal fejezte be beszédét, hogy kövesse a magyar társadalom a nagy Széchenyi példáját. A beszédet, melyet Zichy szónoki tü-zel mondot el, nagy lelkesedéssel fogadták s minden oldalról gratuláltak érte a szónoknak.

Azután Károlyi István gróf állott föl, ki megindult hangon emlékezett meg Rudolf trón-örökös halálának tizéves fordulójáról és Erzsé-bet királynénak a közelmultban történt el-hunytaról.

UJDONSÁGOK.

— *Tisztelettel tudatjuk, hogy la-punk szerkesztősége és kiadóhivatala február 1-től kezdve Bástya-utca 9. szám alatt, Szammer Imre-féle ház-ban van.*

— *Személyi hir.* Ifj. Zichy János gróf és Zichy Aladár gróf országgyűlési képviselők tegnap városunkba érkeztek s résztvettek a vármegyei törvényhatósági bizottság közgyűlésén.

— *Uj udvari tanácsosok.* A király ő felsége dr. Zsigmond Benő, dr. Schwarz Gusztáv, dr. Nagy Ferenc és Kovács Gyula budapesti egyetemi nyil-vános rendes tanároknak, valamint dr. Neumann Ármán országgyűlési képviselőnek és budapesti egye-temi rendkívüli tanárnak, a törvények előkészítése terén teljesített szolgálataik elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta.

— *Királyunk képviselője.* Mária Lujza bol-gár fejedelemasszonyt holnap temetik. Kirá-lyunkat a temetésen Lipót Salvator főherceg fogja képviselni, aki tegnap reggel már el is indul Bécsből.

— *Udvari gyász.* Ő felsége királyunk ren-delete folytán Mária Lujza bolgár fejedelemné, született pármái Bourdon királyi hercegnőért udvari gyász fog szombattól, f. évi február hó 4-ikétől fogva nyolcz napon át viseltetni, egy-idejűleg Erzsébet királynéért tennálló udvari gyászal.

— *IX. Pius halálának évfordulója.* Most huszonegy éve, hogy IX. Pius pápa elhunyt. Halás kegyelettel ádoznak dícső emlékének, nagy nevének. amely lángoló betűkkel van írva a katolikus egyház történetének lapjaira. Az eszme azonban nem halt meg vele. Halála után is él fenkölt utódja s millió bithü katolikus tettekre-sz lelkében. A Szentzsék hosszú évszázadokon által szentesített jogainak védelme testvéri egységben fűzi egybe messze világ-részek lakóit s a győzelem egykor el fog jönni, mert jönnie kell.

— *Egyházi kinevezések.* Ő felsége a király a csanádi székeskáptalanban Hemmen Ferenc székesegyházi idősb kanonok és főesperesnek az örkanokságra, dr. Kun László székesegyházi ifjabb kanonoknak a székesegyházi idősb és főesperességre és dr. Szentklárai Jenő ala-pítványi idősb kanonoknak a székesegyházi ifjabb kanonokságra való fokozatos előléptetését jóváhagyta.

— *Egy állam férü halála.* Caprivi de Caprara de Montecuccoli György gróf, a német birodalom második kancellárja tegnap Crossen-ben meghalt. Caprivi öt évig volt birodalmi kancellár s 1897 őt mondot le állásáról,

amikor visszavonult s mintegy elrejtőzködve élt Skyrenben. Az ő kancellársága alatt kötetelt meg újból a hármasszövetség. A megboldogult államférfi 68 éves volt. Halálát szívbjaja idézte elő.

— **Közigazgatási bizottsági ülés** lesz f. hó 14-én a megyénél a másodemeleti kis teremben. Holnap d. e. pedig a városi közigazgatás tartja rendes havi ülését.

— **Meghívó.** A székesfejevári kath. kör. f. évi bebruar 12-én vasárnap 11 órakor a zirc. cist. Rend főgymnáziumának dísztermében *rendes évi közgyűlést tartja*, melyre a kör tagjait tisztelettel meghívja az elnökség. A közgyűlést megelőzőleg d. e. fél 11 órakor a zirc. cist. rendház templomában szent mise fog tartatni, melyre a kör t. tagjai tisztelettel vesznek részt. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. A múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. Titkári jelentés. 4. Pénztári jelentés. 5. A számvizsgálók jelentése és ennek alapján a felmentvény megadása. 6. A jövő évi költségvetés előterjesztése. 7. Egyházi elnök és titkár választása. 8. Indítványok. 9. Elnöki társzó.

— **Nögyeletünk akciója.** A székesfehérvári jótékony nögyelet választmánya folyó évi február 4-én *Szögyény-Marich* Julia védnök elnöklote alatt ülést tartott. Az egylet által létesített népkonyha ügymenetéről tettett jelentés, melyszerint ez év január havában, a népkonyhánál 2165 adag ingyen étel osztatott ki a szegényeknek és erre 290 forint költség fordított. A jótékony nögyelet által ezen téli évszak alatt az élelmezés február hó végéig eszközöltetik. Ezen ügy befejezése után a választmány az egylet pénzéne javára egy tavaszi vigalom rendezését tette tanácskozása tárgyává, több oldalról tett felszólalások után a választmány elhatározta, miszerint gyermekek és felnöttek közreműködésével folyó évi május 13. és 14. a színházban ölközp csoportokat rendez, egybekapcsolva a helybeli magy. kir. honvéd zenekar által adandó hangversennyel. Az előmunkálatok elkészítése és a részletek megállapítására egy bizottság alakítottatik. Ezután több szegény részére pénzbeli segély utalványoztatott és ezzel az ülés véget ért.

— **A székesfejevári katolikus körök** egyesült nagyválasztmánya e hó 4-én, szombaton este öt órakor tartotta a belvárosi kör helyiségében *Gremperger* István egyh. elnök elnöklote alatt ülését. A választmányi tagok mind a négy körből nagy számmal jelentek meg az ülésen, mely tulajdonképen a 12-én d. e. 11-kor a cisztercita-rend dísztermében tartandó közgyűlésre készítette elő a tárgysorozatot. *Gremperger* István elnök az ülést megnyitván, üdvözölte a szép számmal megjelent tagokat. *Bilkei* Ferencz titkár felolvasván a múlt ülés jegyzőkönyvét, azt, miután minden pontjában helyesnek találattott, a választmány hítelestítette. *Szlávik* Zsigmond pénztáros a pénztárról tette meg a kimutatást, melyet a választmány örömmel vett tudomásul. Egyes apróbb dolgok megbeszélése után, az ülés tárgya kimeritve, az ülés feloszlott.

— **Meghalt Kriszhus szent teste előtt.** Boldog kimulás lön osztályrésze Monsignore *Rossi* ércsnek, aki tegnapelőtt az öltár szent lépcsőjén adta vissza lelkét a teremtőnek. A génuai *San Lorenzo* székesegyház keresztelő Szent Jánosról nevezett kápolnájában szent mise közben érte a halál. Az agg főpásztor azért ment Genuába, hogy ő mondjon misét a Keresztelő Szent János testerekléje megszerzésének 400-ik évfordulóján; ezeket az erekléket ugyanis az 1098-ik évi kereszties háború

alkalmával hozták el a Szentföldről, és azok 1099 február 4-én jutottak Genua birtokába. Az ereklék számára építették a máig fennálló Keresztelő Szent János kápolnát, a kápolna fölé építették azután a 12-ik században a Szent Lőrincz templomot. A jubileumi ünnep alkalmából az agg ércsek saját maga akarta a misét celebrálni s halála, mely kötelességének teljesítése közben érte, mélyen megrendítette a nagy sokaságot, mely a tragikus esetnek tanuja volt.

— **Nem hiszek ur.** Erről a manapság fájdalom már nagyon jól ismert alakról tartott most vasárnap este a vizvárosi katolikus körben fölolvast *Chay* Antal hitoktató. Igazságokban bővelkedő, tanulságos kis munkálat volt az, melyet a kör tagjai ez alkalommal hallgatni voltak szerencsések. A fölolvastó úgy látja, hogy a hitelenség manapság divattá lett, a melyet majmolnak a léhák, üres fejűek. De hitelenségük csak addig tart, míg meg nem érik a halál közellétét. Akkor a rémület, a félelem behatása alatt egyszerre letesznek a hitelenség divattjáról s nagy szorongatásukban lelküknek megadják az egyedül helyes irányt, a halál isten elé vezet. A ki hitetlen, az mind korlátolt elméjű, ha mindjárt tudósnak tekintik is az emberek. Okos ember nem lehet hitetler okos ember hisz Istenben, Jézusban, az anyaszentegyház tanításaiban. A hitetlen tudósnál sokkal okosabb egy nyoloz esztendő leányka. A tudóstól, ha azt kérdik, hogyan keletkezett a világ, hát összehord hetet-havat, beszél az ósanyagról, vulkanikus erőkről, meg tudja manó mi mindenről s végül oda lyukad, hogy biztosan semmit sem lehet tudni. Kérdezzük meg aztán a kis leányt, mit felel? A világot Isten teremtette semmiből! Hát nem okosabb-e a kis leány az ilyen tudósnál?! A tanulságos, meggyőző példák egész özönét hozta fel *Chay* Antal arra nézve, hogy csak a hit az, a mely a halandót igazán boldogíthatja. A szép fölolvastás oly nagy számban hozta össze a kör tagjait, hogy alig fértek el a helyiségben.

— **Esküvő.** *Boryszlavszy* László e hó 12-én délben fél 12 órakor esküszik örök hűséget a szeminárium templomban *Bardon* Étel kisasszonynak. Az esketést *Bardon* István, a menyasszony bátyja végzi.

— **Prépost megáldás.** A csorna-premontrci kanonokrend székes-templomában. Csornán. Élelcemelő ünnepély folyt tegnapelőtt; ugyanis ez alkalommal áldotta meg a rend érdeműs nesztorát. *Laky* Demeter perjel, címzetes rajki prépostot dr. *Kuncz* Adolf prelátus, prépost. Az ünnepélyes felavatás nagy számú elökölöz közönség jelenlétében történt: az egyházi szertartást fényes lakoma követte.

— **A kath. legény egylet** e hó 2-án este öt órakor tartotta ez évben első választmányi ülését az ifjuság rendkívül élénk részvételével. *Bilkei* Ferencz m. elnök üdvözölte az egybegyűlt tagokat és vendégeket. Beszédében visszatekintett a közelmultira, mely egy negyed év alatt oly sok változást hozott a legény egyletre. Régi, oly hosszú időn át lelkes vezetője az Egyletnek: *Gremperger* István apátkanonok, elnök megvált az egylettől, helyébe *K. Horváth* Istvánt, a belvárosi plébánost nevezte ki. Változás történt a m. elnöki székben, a mennyiben az egylet buzgó vezetője *Láties* György alapi plébánossá neveztetett ki. Az utóbbi évek felendülése az ő munkájának tudható be. Helyét *Bilkei* Ferencz hitoktató töltötte be. A felolvasások és estélyek a tél folyamán körülbelül minden vasárnapot és ünnepet kitöltöttek, a vendégek és tagok érdeklődése napról-napra intenzivebb. Utánna *Bogárdy* Antal titkár olvasta fel a múlt ülés jegyzőkönyvét. Követ-

kezett a tisztjítás. *Berta* Ferencz dékánok önállóvá lételevel a megüresedett állásra *Juhász* Péter I. és *Fisi* Mihály II. dékánok választattak meg. *Szintugy* megvált állásától *Láties* István főrendező, kinek helyét *Bugyi* Istvánnal töltötték be. Napirendzőknek: *Tarr* József, *Matejka* András választattak meg.

— **Ráder Sándor öngyilkossága.** Tegnap, hétfőn reggel városunknak széles körben ismert jó, öreg alakja, *Ráder* Sándor, a székesfejevári takarékpénztár nyugalmazott pénztárosa vetett véget önkézőleg életének. Néhány percczel s előtt eltávozott hazulról, elment a városi kórház kertbe s ott épen a kápolna ajtaját akarta kinyitni, mikor a gondnok, *Laufenauer* Antal arra ment. Ez ajánlotta, hogy kihazozza a kulcsot és kinyitja a templomot, *Ráder* azonban kérte, hogy azért ne fáradjon. Ezután tovább sétált, s a hullaház mögötti löcsházhoz érve, oda leült s ott egy 1/4 9 óra tájban agyonlötötte magát 12 mm. revolverrel. A golyó bal halántékán hatolt be s a jobbon pedig kijött a fejből. A lövés rögtön halált okozott, a durranásra oda sietők, valamint az ott artozkodó *Bierbauer* dr. orvos és *Palánszky* dr. kerületi orvos már csak a halált konstátálták. Ezek rögtön telefonáltak a rendőrségre, honnét *Polczer* Péter alkaptáru és *Szűts* Lajos helyettes rendőr biztos siettek a színhelyre, hol az öngyilkosnál levő pénzt, irományokat és a revolvert magukhoz vették. A nála talált iratok nem nyujtanak pozitív adatokat öngyilkosság elkövetésének okára, azonban valószínű, hogy családi és vagyoni viszonyai készítették rá. Az iratokból kiténik, hogy a székesegyházi kórusi énekkarnak 62 évig volt tagja s az iratok egyike éppen az erre vonatkozó elismerését tartalmazta *Pallér* Kelemen, volt főgym. igazgatónak s a Szent Czeccila-egylet akkori elnökének. Akkor kapta ezt, mikor fia, 1891-ben öngyilkosságot követte el s ez egyszersmind részvételt is. A másik irás egy nyitott végrendeletszerű levél. Kezdi az Atya, Fiu és Szentlélek nevében. Majd tovább elbucszik barátaitól, ismerőseitől, volt hivatalnok társaitól. A káptalanról tisztességes temetést kéri, a takarékpénztártól pedig kegydíjat leánya számára Kéri végül felboncolását és óva int mindenkit a házmesterek-től, különösee az ő házmesterétől. Levelét a „Miatyánk“ és az „üdvözölgy“ leírásával fejezi be. A levél nincs dátummal ellátva; ez, valamint más körülmények is arra mutatnak, hogy e sötét gondolat agyában már rég megérelődött. A múlt hó egyik napján cseledűgyben a rendőrségre ment s ott a boncolásról és a revolverek hordképességéről kezdett beszélgetni *Polczer* Péter rendőralkapitánynyal; a kávéházban barátai pedig már napok óta bizonyos lehangoaltságot tapasztaltak rajta. Az elhunyt leányát *Polczer* Péter értesítette atyja haláláról, ki mikor azt meghallotta, rosszul lett, görcsöket kapott. Harminczöt évig volt az öreg hivatalnok a takarékpénztárnak, három évvel ezelőtt vonult nyugalomba és egész mostanáig, habár már 78 évet élt, friss, ruganyos járásu öreg ur volt. Temetése ma délután 3 órakor történt a városi kórház hullaházából. Temetésén megjelentek rokonain kívül barátai, tisztelői és ismerősei számosan, valamint a pénztintezetek küldöttei. A szertartást *Szörady* Gyula felsővárosi káplán végezte. Holttestét a Feltámasztás-temetőben helyezték örök nyugalomra.

— **A székesfejevári kath. Legény-egylet** e hó 5-én saját helyiségében felolvasó estélyt tartott, melynek tárgyai voltak: *G. Szentmiklóssy*

Gyula szavaltta Kis József „Ágota kisasszony” című költeményét; utána *Windhaber* Károly adta elő Gabányi Ideges ember című monológiáját. Ezt követte *Kusovits* Győző megyei hivatalnok humoros felolvasása, majd *Jasper* Ferencz szavaltta Kalocsay Alán „Nemzetemhez” című gyönyörű költeményét. *Latics* István Vörösmarty Mihály hattyudalát: „A vén cigányt” szavaltta; végül *Antal* István: „Házasság előtt” című monologgal mulattatta az egybegyűlt közönséget.

— **Uj alapító tagok.** *Károly* János nagyprépost, *Mayer* Károly, *Krencs* Ignác és *Samboris* Jenő kanonokok 25—25 frttal az önkeutes tüzoltó-testület alapító tagjainak sorába léptek.

— **Hymen.** *Schier* Ferencz királyi segéd-mérnök eljegyezte Csik-Szeredán *Geczó* Annuska kisasszonyt. Szerencsét s tartós boldogságot kívánunk a szerelmeszotte frigyhez.

— **Vasutasok mulatsága.** Pompásan sikerült táncmulatságot rendezett tegnapelőtt a Déli vasut székelyfejtárvári műhelyének dalegylete. Az anyagi sikert biztosította a jelen voltak óriási száma, de a mulatság tulajdonképpen becsét nem az adta meg, hanem a fesztelen jókedv, pompás hangulat, amely kora reggelig együtt tartotta a vidákokat. A sikerült mulatságon a következő hölgyek voltak jelen:

Asszonyok: Gödl Károlyné, Berger Tamásné, Brittig Simonné, öz. Jankovits Imréné, Schmölcz Gusztávné, Bürgermeister Györgyné, Cseli Jánosné, Stiff Emliné, öz. Weiwold Jánosné, Sándi Jánosné, Walis Józsefné, Vadász Józsefné, Kováts Lajosné, Stiller Józsefné, Lechner Györgyné, Arany Istvánné, Sörös Pálné, Rauscher Camilné, Kiss Antalné, Vincez Andrásné, Vositz Antalné, Rábics Ágostonné, Balogh Károlyné, Balogh Lászlóné, Cserny Hugóné, Szimer Jánosné, Tóth Károlyné, Vemiczai Ferenczné, Gáncs Pálné, Hajós Béláné, Kutschera Ernóné, Francis N.-né, Wolf Antalné, Tóth Károlyné, Somogyi Istvánné, Skribanek Károlyné, Kárpáti Jánosné, Fekete Istvánné, Fehér Ödönné, Somogyi Lászlóné, Varga Jánosné, Engelmann Jánosné, Bauman Frigyesné, Csák Józsefné, Schwarz Mátýásné, Radács Jánosné, Feigl Sándorné, Vinczeleiner Edéné, Schütz Józsefné, Hortoványi Jánosné, Szüts Ferenczné, Czina Kálmánné, Szemler Imréné, Kirchnerberger Jánosné, Schmidt Jánosné, Podmaniczky Józsefné, Zimmerman Jánosné, Hofstáder Józsefné, Pölcz Istvánné, Csermák Ferencné, Knittelhoffier Ferencné, Kováts Józsefné, Kis-Czell, Göde Imréné, Vetz Ferenczné, Wekerle Lajosné, Móna Jánosné, Szalai Imréné, Kapitány Ernóné, Kapitány Ferenczné, Bruckmüller Józsefné, Maschlmand Jánosné, Balya Sándorné, Lézer Jánosné, Hári Jánosné. **Leányok:** Albrecht Annuska, (Pozsony, Diószegh), Brittig Margit, Jankovits Katicza, Schwarzer Emma (Nagy-Kanizsa, Lichtneckert Etelka, Gyurkovits nővérek, Sándi Jolánka, Cselorzky Vilma, Kováts Gizuska, Stiller Irén, Arany Katicza, Szieber Kornélia, Somogyi Emilia, Vihar Teruska, Knott Mariska, Szentes Juliska, Riva Gizuska, Szabó Vilma (Budapest), Kárpáti Annuska, Fekete Juliska, Juhász Etelka

(Szombathely), Radács Anna, Reibner Magdolna, Feigl Juliska, Barcza Anna (Óskü), Szüts Mariska, Tornayos nővérek, Hekele nővérek, Hortoványi nővérek, Zöld Juliska, Sütő Mariska, Czina Czezus, Szemler Erzsike, Schmidt Juliska, Podmaniczky nővérek, Zimmerman Vilma, Pölcz Irma, Csermák Mariska, Knittelhoffier Erzsike, Posch Anna, Juhász Cseza, Juhász Teruska (Szombathely), Bauman Teréz, Csák Juliska, Schwarz Nina, Löbner Róza, Szalay Katicza, Kapitány Etelka, Pothorny nővérek, Kollman Mariska, Bognár Mariska, Bruckmüller Erzsé, Lézer nővérek, Hári Róza.

— **Felolvasás.** A felsővárosi kath. körben folyó hó 11-én, azaz szombaton este 6 órakor *Szórady* Gyula kapitán fog felolvasást tartani.

Ágyugolyó katonai parádén. Hallatlan eset történt tegnap Budapesten. *Grlich* Richard vezérőrnagy temetésé alkalmával a Vermezön föllállított tüzérvég tiszteleg diszlovést tett a koporsónak. A lövések eldördülése után a tisztek közt egyszerre óriási izgatottság keletkezett, mert észre vették, hogy az egyik ágyuból éles töltéssel történt a lövés, a golyó magas ívben repült s a déli vasut szomszédságában bele fúródott a vörös békához címzett kis olasz korcsma falába. Az volt a szerencse, hogy a lövegben kevés volt a puskapor, mert különben óriási szerencsétlenség történt volna. A kis régi ház ugy is megrongálódott. A könyelműség eme páratlan esete most rendkívül szigorú vizsgálátnak lett a tárgya. Eddig még nem tudják, hogy került éles töltés az ágyuba.

— **Az utrendőri törvények szigorú behatárára** ügylátszik kellő figyelemmel viseltek a rendőrség. Többször olvassuk hogy ezek megszegői ellen megteszik a feljelentést. Most is *Galambos* István *velencei* lakost jelentik fel, ki f. hó 5-én este 9 órakor sötét időben lámpa vagy eszengetyű nélküli haladt Velence és Kis-Velence között az országuton.

— **A M.-Lángi tüzoltó egyesület** javára rendezett mulatságon a következők fizettek felül: Id. Gróf Zichy János és neje 37 frt., Zichy Lujza és Viktória grófnők 3 frt., Ifju Voigt Ede 1 frt., Truka József 2 frt., Andráskovics József 1 frt., Schulcz István 1 frt., öz. Tömör Antalné 2 frt., Tóth Dezső 1 frt., Diefenbeck Heinrichné 1 frt., Tull Armin 1 frt., Grünfeld Jakab 5 frt., Pick Dezső 5 frt., Pick Manó 5 frt., Fischer és Brunauer 5 frt., Varga Pál 50 kr. Összesen: 70 frt 50 kr. Ezen adományokért ez uton nyilvánítja hálás közönetét a rendezőség.

— **Utóállítás** volt tegnap f. hó 6-án a városház nagytermében *Havranek* József polgári helyettes elnök, *Csimpocza* ezredes, *Kornis* Boldizsár szolgabíró és *Say* Rudolf főhadnagy valamint az orvosok jelenlétében. Ez alkalommal besorozatták három hadköteleket.

— **Névmagyarosítás.** *Kukucska* József gyűrói illetőségű egyén nevét a belügyminiszter engedélyével „*Kovács*”-ra változtatta.

— **Röndnek muszáj lönnyi.** *Szinassy* Mihály a múlt vasárnap nyéki korcsmajában mulatságot tartott, zenével, belépő díjjal, a mulatságra azonban nem kért engedelmet. A csendőr járőr szerencsére akkor haladt csak el a korcsma előtt, mikor már jó formán nem a záró óra, hanem a hajnali „nyitó” óra közeledett. Azért is nem akarták a mulatságot megzavarni, csak jelentést tettek a szolgabírósnál.

— **Verekezés.** *Babotai* Mihály palotautcai vendéglőjében este 5 órakor *Halász* István és *Halász* György palotai-utca 70. szám alatti lakosok duhajkodtak, miért is a vendéglős őket onnét kituszkolta. A berugott legények azonban újból bementek és ez alkalommal a vendéglős Katalin nevű leányát egy székkal agyonütéssel fenyegették. A vendégek ijedten rebentek széjjel a duhajkodók elöl, egy pedig eljött a rendőrségre jelentést tenni. Polczer alkaptány két rendőrrel a helyszínhez hajtatott ott azonban már csak az üres csata-teret s a sebesült lányt találták. Az ípsék nesztét véve a rendőrség közeledtének, hamar haza szaladtak s az ágy párnái közt birtelen álomra hajkaptány két ittastejeiket, mintha semmi sem történt volna. A duhajkodók különben az ablakokat is bevették s a házat bemenetelük előtt valóságos ostrom alá vették. Atteszik őket a törvényszékhez.

— **Rendőrségi hír.** A rendőrség *Brnnswick* Mihály ausztriai illetőségű csavargót egy napi, *Jung* Emil sziléziai illetőségű csavargót pedig koldulásért és csavargásért 8 napi börtönnel sújtotta.

— **Gazdaasszonyi állást** keres egy tisztességes katolikus nő vidéken papiháznál, aki teljesen jártas a házi gazdaság vezetésében. Miután teljesen független állását bármikor elfoglalhatja. Címe meg tudható lapunk kiadóhivatalában.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Ch. Leon 125. Nem fogja föl helyesen a dolgot. A gyűjtőszuvenvedély nem ostobaság, ha mindjárt egészen jelentéktelennek látszó tárgyak képezik is a gyűjtőanyagot. Mindennek meg van a maga praktikus haszna, csak meg kell azt találni. Ismerünk egy uriembert, a ki ötven esztendőn keresztül gombokat gyűjtött s tessék elhinni, hogy nem veszett egészen kárba a fáradozása. Ne lüggye kérem, hogy a gombgyűjtés csak a pitykészes nemes művészetét szolgálja, a mely nyolcz éves korában önben is felébrszette bizonyára a játékszenvedélyt s pogány bosszuságra ingerelte a szomszédasszonyt, a kinek házfalán állandó folytonosság hiányokat okozott részustálki kilapított üző. Sz. F. ur eléggé szép eredménnyel zárhatja majd le a gyűjtést, mert egy alkalommal határozottan becses szolgálatot tettek a gombjai. A millennárius ünnep idejében az ő gombjai után vettek mintát néhány régi magyar jelmezhez, a mely oly szép, oly daliás. Sz. F. ur ime el

NEWYORKI GERMANIA

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG.

Európai osztály: **BERLIN, Leipzigerplatz 12.** (a társaság saját házában.)

Nem kölcsönös. Rézvényeseknek korlátolt osztalék

120,000 korona.

1896. végén tényleges vagyon

: 111 millió korona.

1896. végén érvényben levő biztosítások

: 365 millió korona.

1896. végén tiszta fölösleg a biztosítottak javára

: 7 1/2 millió korona.

Ingyen háborubiztosítás.

A biztosított az osztalékokat évenként felveheti.

ÉVENKINT CSÖKKENŐ DIJFIZETÉS.

Magyarországi vezérképviselőség; Budapest V., Váci-körut 16. sz.

Igazgató: **Kállay Gyula.**

Vezértitká: **Noszlopi Németh Ödön.**

151. 3-3

mondhatta, hogy fáradtsága nem vezetett kárba. Egy kiváló angol detektív meg összegyűjtötte s tanulmányozta a világ összes szivarjainak a hamuját. Összehasonlítván a rengeteg anyagot, arra a meggyőző-désre jutott, hogy csaknem minden dohányfaj s szivar benne hordja a hamujában a karakterisztikonját. Tanulmányait annyira vitte a detektív, hogy bizonyos bűneseteknél az elejtett hamuból megtudta mondani, milyen szivart szitt az ismeretlen tettes: havannát, magyart, németet, svájcit, vagy bármi más. Már most, ha tekintetbe vesszük, hogy néha a legesekeylebb nyom is eredményre vezethet bűnesetek kutatásánál, ugy kénytelenek vagyunk elismerni, hogy a szivarhamu gyűjtésnek is lehet valami s néha igen nagy haszna. — **Uránia.** Köszönettel fogadjuk. Őt is arra kérjük, hogy tudósítói működésében lehetőleg nagy gondot fordítson a megyei gazdasági viszonyokra is. — **T. K. Vác.** Megy. Üdvözl. — **Zoltán.** Puskázattott, Pardon, grácia a lövésért, a mely jól talált. — **Ujpest. Kazinczy-utca.** Szombaton okvetlenül. A várakozás nem lesz hiába való. Millió!

Felelős szerkesztő: **Báró Proff Kocsárd.**

NYILT-TÉR.*

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi
alkálikus természetes
savanyuvíz

NYÁLKAOLDÓ HATÁSÁNÁL FOGVA A TUDÓ, GYOMOR ÉS HUGYHÓLYAG

+++ BANTALMAKNÁL +++

17. 0-11 LEGJOBBAN AJÁNLVÁ!

MINDENÜTT KAPHATÓ!

* E rovatban közöltékek teletőségét nem vállal a szerkesztőség.

Egy jó menctü sarak fűszer-üzlet évente 10-12 ezer forint forgalommal, lakással együtt azonnal eladó.

154. 2-1.
Czím a kiadóhivatalban.

FOGAK

2 frtól, anélkül, hogy a gyökereket el kell távolítani.

Tartós plomba 1 frt 50 krtól.

Foghuzás 50 kr.

Fogorvos Dr. RITSCHER,
Székesfehérvár, sas-utca 2. sz.
183. 20-16

PSERHOFER J. vértisztító labdaccai,

azelőtt „**általános labdacscok**” név alatt; mely utóbbi n-vet teljes joggal megérdemlik, mivel ugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacscok csodás hatásukat észerszeresen be nem bizonyították volna.

Eztizedek óta ezen labdacscok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszertől készlet nem volna található. Számítalan orvos által ezen labdacscok háziszertől ajánlottak minden oly bajknál, melyek a **rossz emésztésből és székrekedésből** erednek, mint **epeszarok, májbajok, kólika, vértelulások, aranyer, bélátollenség** s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak **vérszegénység** s az abból eredő bajknál is: így **sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál** stb. Ezen vértisztító labdacscok oly könnyen hatnak, hogy a legesekeylebb fájdalom sem okozzák és ennek folytán még a legyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

Ezen vértisztító labdacscok csakis a **Pserhofer J.-féle az „Arany birodalmi almához” oltmzett gyógyosztárban Bécsben, I., Singerstrasse 16. szám alatt** készítetnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacscot tartalmazó doboz ára **21 kr.** Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazatik, **1 frt 5 krba kerül.** Az összeg előzetes beküldésénél bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag **1 frt 25 kr,** 2 csomag **2 frt 30 kr,** 3 csomag **3 frt 35 kr,** 4 csomag **4 frt 40 kr,** 5 csomag **5 frt 20 kr,** és 10 csomag **9 frt 20 krba kerül.**

NB Nagy elterjedésük következtében ezen labdacscok a legkülönfélébb nevek és alakok alatt, utánoztatnak, ennek következtében kerétek **csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacscokat** követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláirással, fekete színben és mind a egyes doboz fedele ugyanazon aláírással, vörös színben van ellátva.

A számítalan hálaíratból, melyet a labdacscok fogy azói a legkülönbözölő és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozták intéztek, ezen helyen csakis néhányat említnék azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacscokat egyszer használta, megvagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893 április hó 30-án.

Tisztelt Pserhofer ur!

Legyen oly szives es küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön fölülmulatlan vértisztító labdacsciból utánvétellel. Fogadja ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdacscái csodabatasáért. Mardok teljes tisztelettel

Pawlstick Ferencz, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Földvár mellett, 1897 szept. hó 12-én.

Tekintetes ur!

Isten akarata volt, hogy az ön labdacscái kezem közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekgyógyor vagyok, melynek megírom, hogy semmi munkát sem voltam többé képes vezetni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatreméltó labdacscái engem nem mentettek volna meg. Az isten áldja meg önt ezért észerszer. Nagy bizalommal van, hogy ezen labdacscok engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgálta

Knifcz Teréz.

Bécs-Urbely, 1887. november 9-én.

Milyen tisztelt ur!

A legforróbb köszönetemet mondok ezennel Önnek 60 éves nagyonóm nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vizkórságban, már életét is megunta, melyről egyébként le-

is mondott, midőn véletlel ül egy dobozt kaptott az ön kitünő vértisztító labdacsciból s azoknak allandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel

Weinzettel Josefa.

Eichenbrabramt, Gföhl mellett, 1893. márcz. 27.

Tekintetes ur!

Alulírott ismét-ten kér 4 csomagot az ön valóban hasznos es ki ünő labdacscáiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésem kifejezési ezen labdacscok értéke felett es azokat, a hol csak alkalom nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tisztes szerinti használatára ön ezennel felhatalmazom.

Telies tisztelettel

Hahn Ignác.

Gatschdorf, Kobach mellett, Szilésia, 1896. október 8-án.

T. ur! Félkérem, miszerint az ön vértisztító labdacscáiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csak is az ön csodálatos labdacscainak köszönhetem, hogy egy gyomorhajtól, mely engem 5 éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacscok nálam sokkalson fognak kifogni s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Bernhardi alpesi-fu liquor Bernhard W. O-tól Bregenzben.
1/4 üveg 2 frt 60 kr. 1/2 1 frt 40 kr. 1/3 üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors es biztos hatású legjobb szer minden köszvényes es csúszos bajok, u. m.: gerinczagybántalom, tagzsargatás, ischias, migraine, ideges foglajás, főfájás, hülsagutás, stb. stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Angol csodabalsam, Pserhofer J.-től egy üveg 50 kr.

Fagybalsam, Pserhofer J.-től Évek óta a fagyos tagokra es minden idült sebre, mint leghatósabb szer elismerve. 1 köcsög 40 kr. Bérmentve 65 kr.

„Stoll“-féle Kolapreparatumok, kitünő szer gyomor es bélbetegségeknek.

Kola-elxir vagy bor, 1 liter 3 frt, fél liter 1 frt 60 kr. 1/3 liter 85 kr.

Golyva-balsam, Pserhofer J.-től kitünő szer golyva ellen. 1 üveg 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Élet-eszencia, (prági csöppek), Pserhofer J.-től megromlott gyomor, rossz emésztés es mindennemű altesti bajok ellen kitünő háziszert. 1 üveg 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Utifüvedv, Pserhofer J.-től egy ált. ismert kitünő háziszert hurut, rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen. 1 üvegecske 50 kr., 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Tannochinin hajkenőcs, Pserhofer J.-től Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer közt orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegans nagy szelenczevel 2 frt

Általános tapasz, Steudel tanártól. Útés es nél, mérges daganatoknál, ujkkukacsz, sebes vagy gyuladt mell, vagy más ily bajknál, mint kitünő szer lön kipróbálva. 1 tégyel 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Általános tisztító-só, Bullrich A. W.-től Kí-emésztés minden következményei, u. m.: főfájás, szédülés, gyomorgörs, gyomorherv, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztr. lapokban hirdettet összes bel- es küll. gyógyoszerészeti különlegeségek raktaron vannak es a készletben netán nem levők gyorsan es olcsón megszerethetnek: **Postai megrendelések a leggyorsabban eszközölthetnek, ha a pénzüsszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek.**

Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláirással es minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Védve védjegy által. Védjegy utánzása szigoruan büntetettik.
149. 8-2

PSERHOFER J. gyógyszerész „zum goldenen Reichsapfel“ Bécs I., Singerstrasse 15.